

Aprofitament didàctic de l'estructura narrativa il·lustrada i punts de contacte amb l'educació musical. Espai per a les imatges

Reflexions teòriques bàsiques sobre la combinació dels llenguatges implicats en les activitats a l'aula d'Educació infantil.

- L'ús del llenguatge verbal, musical i plàstic com eina d'expressió i comprensió al mateix temps que objectiu d'aprenentatge.
- Les imatges, la música i les paraules com a facilitadores de la comunicació.
- L'estudi de la combinació d'estructures compartides per diversos llenguatges

Hi ha experiències engrescadores que combinen els diferents llenguatges. Són boniques de fer. Vistoses per ensenyar. És en el moment de la pràctica concreta quan ens trobem vivint una determinada situació, que neixen les idees i surt una teoria experimentada. Les reflexions naixen d'una pràctica en aquest article.

Partim de la idea que els tres llenguatges s'ajuden l'un a l'altre a millorar la capacitat d'ús en els infants i que, d'aquesta manera, es milloren habilitats lingüístiques. La relació entre tots tres desvetlla un nivell cultural superior, una sensibilitat més oberta i això ens permet no solament la reflexió metalingüística i metacognitiva, sinó que també permet la reflexió dels infants sobre aspectes de la llengua, de la música i de l'art. Ens permet de poder copsar els aprenentatges fets ja que mirem de comprendre què aporta cada llenguatge a la precisió del significat del missatge.

Dues eines importants per a l'aprenentatge de llengües.

La música i la imatge es manifesten com dues eines potents a l'hora de reforçar qualsevol aprenentatge de llengua ja sigui primera llengua o llengües segones. La reflexió metalingüística no és per ella mateixa una metodologia d'aprenentatge; dit d'una altra manera, no és per reflexionar sobre la llengua que els nens i nenes aprenen a dominar-la. A les primeres edats, és precisament quan no s'adonen que ho fan, que els i les alumnes aprenen a parlar o a escriure. A l'Educació Infantil i Primària, no és tant el què els fem aprendre sinó el com els ho servim per tal que ells vagin descobrint els diversos continguts. La música i la imatge són altres llenguatges que podem fer servir conjuntament amb el verbal o l'escrit i afavoreixen que les nenes i els nens posin l'atenció en altres elements diferents de la llengua de manera que vagin per utilitzar-la sense parar-se massa a trobar-hi les dificultats. La reflexió metalingüística surt perquè la plantegen els

¹ En el marc d'unes jornades fetes a Barcelona amb alumnes catalans de Perpinyà i occitans de Montpellier

infants i això passa molt aviat quan l'ambient és multilingüe, encara que ho sigui només en el moment curt de cantar una cançó. A dos anys ens han preguntat pel significat d'una paraula; estan fent una reflexió sobre la llengua; són capaços de fer una traducció: davant d'una joguina si li diem en català que és un peix i la nena ens demana: - poisson? Què està fent, si no és adonar-se de les diferents formes que pot adquirir la representació d'un objecte en afegir llengües a l'entorn?. En podem dir que fa un ús metalingüístic de la llengua. A 4 anys ens hem trobat amb el cas d'una nena que entén el que diu la professora i s'adona que els seus companys i companyes necessiten traducció, per tant, es posa al costat de la mestra i la fa¹.

Els mitjà de comunicació és l'objectiu.

Es tracta de fer confluïr els llenguatges per comunicar-se, aprendre de tot i també aprendre els propis llenguatges. Aprenen llengua i música tot fent-la servir de manera lúdica i agradable. El mitjà de comunicació es transforma en un contingut educatiu. El criteri metodològic essencial és l'ús significatiu.

Els conceptes ens donen el contingut.

Què entenem per música.

Partim dels **conceptes que assumim en relació a la música i la llengua: La música és l'art de combinar els sons i es fa a partir de l'escolta, la interpretació i la creació.** Hi ha un elements interns i externs a les persones que li són intrínsecs, com són la vivència o experiència musical i la comprensió; el domini d'unes certes habilitats (tocar instruments); també és important fer-se autònom, entendre com funciona una mica tot el sistema musical, cal tenir criteris per destriar unes peces d'unes altres. L'enfocament de l'educació ha de tenir en comte l'abundància actual; ja no podem privar els infants d'un assessorament guiat dins l'escola.

Moltes experiències ens porten a adquirir les competències necessàries, és cert; però hem de reflexionar a partir de la idea que la metodologia és important i que ens caldrà mirar els ulls dels infants per esbrinar com els va tot plegat. Voldrem sempre, com a mestres, buscar coneixements que permetin posar el nom a cada cosa. Les vivències puntuals es donen però per anar més enllà, cal coneixement. Coneixement que s'ha de trobar i incorporar sense preses i sense pauses; però de manera significativa.

Què entenem per llenguatge i llengua.

El llenguatge neix de la comunicació i per la comunicació. Facilita la interacció entre les persones i s'inicia amb la interacció. La llengua de cada parlant, és un conjunt de sistemes i normes compartides per un col·lectiu que ens permeten produir i comprendre l'expressió, la qual definim a partir de les funcions que desenvolupa en les relacions interpersonals i internes de les persones.

Música i llengua són, doncs, dos llenguatges i, com a tals, s'ajuden l'un a l'altre en l'adquisició d'estratègies d comunicació, de comprensió i per tant d'aprenentatge i domini.

La classificació sempre porta a la fragmentació, i avui s'entén l'aprenentatge com un fet global; per tant anirem parlant de funcions a les quals tampoc no volem donar un ordre de prioritats. Totes són necessàries i totes es produeixen espontàniament. N'hi ha dues que es componen de totes les altres:

a) Una funció d'organitzar el pensament. Estructurar-lo.

L'estructuració del pensament s'afavoreix amb la representació abstracta del món que envolta l'infant que permet la categorització i l'ús d'unes determinades estructures. Incloure un significat, establir relacions entre les paraules, saber-les categoritzar, és una manera d'estructurar les idees. Aprendre a parlar una nova llengua fa que tinguem més habilitats comunicatives i de descoberta del món i que puguem fer una reflexió metalingüística espontània. Els nens i nenes d'un any aixecant el dit, ens demanen el nom de les coses del seu entorn... ja han descobert que una de les funcions de la llengua verbal és donar nom a les coses; trobar les estructures de significació anirà venint amb l'experiència.

b) La interacció és la primera base per a un aprenentatge positiu. La necessitat de comunicar-nos.

Els nens i nenes de primària troben un gran plaer a descobrir una nova llengua; però els hem de deixar que facin les seves descobertes; que ells i elles ens preguntin com funciona cada cosa. Treball metalingüístic quan ells el demanin. No poden evitar la comparació entre les llengües, forma part de la nova estructuració del seu pensament que els estem brindant. Saber moltes llengües suposa respectar-les totes, els nens i nenes aprendran a canviar les seves ments cap un coneixement més obert i democràtic. LA necessitat d'estructurar idees és tan forta com la de comunicar-se amb el món proper. La funció del llenguatge consisteix a respondre aquestes necessitats. L'infant troba camins i fa preguntes.

Totes les activitats que organitzarem com a mestres han de ser demandes de comunicació. Oral, escrita, musical, visual i plàstica o corporal ...

La força que porta a l'aprenentatge és la comprensió. Fem el que fem, ens hem de comprendre. La voluntat de comprensió ens ha de portar necessàriament, més tard o més d'hora, a fixar-nos en la forma o en les estructures del llenguatge. Farem un recull de les característiques en que música i llengua poden confluir ja que pensem que això ens servirà de punt de partida per a la feina a l'aula. El llenguatge verbal acompanyat del musical adquireix un element de significació que arriba més directament als sentiments i a l'emoció.

Característiques pròpies de la llengua que tenen un ressò en la música:

- Producció lineal.
- Divisible en unitats mínimes: els fonemes, les paraules, la frase.

- Estructures variades: la combinació de les unitats mínimes és indescriptible i afavoreix la creativitat.
- Llengua oral / Llengua escrita: basades en la comunicació.
- Aprenem a parlar parlant i a llegir llegint en un món actual on la llengua no va mai sola. Està situada en entorns diversos i sovint mediada per mitjans audiovisuals que en fan més difícil l'anàlisi o en provoquen una producció tan ràpida que aboca a la pobresa per falta de vocabulari o d'expressió.
- Creativitat:
 - a) la selecció i la combinació de les paraules
 - b) l'originalitat de les idees.

L'escola hauria de poder combinar llenguatges tot mantenint un ritme d'ús que en permeti l'anàlisi i la reflexió a cada cicle educatiu i de manera que neixi l'aprenentatge. La imatge és un primer pas cap a la mediació dels missatges. Imatge /música i llengua inici a la comprensió i expressió a partir de canals de comunicació diversos.

Estructures properes de tots dos llenguatges:

L'anàlisi d'unitats de la llengua i de la música: les paraules, les frases, Accions que ajuden a definir les unitats i en permeten l'anàlisi:

- inici
- final
- representació gràfica d'una estructura

Estructures pròpies de la llengua que surten també a la música:

- narració (inici, desenvolupament i final)
- combinació d'estratègies que permeten tornar a un punt determinat de la narració (repeticions)
 - el temps i la seva intervenció en cada estructura
 - l'espai
 - El títol i la seva força significativa.

Com que les activitats que proposarem es basen en la presentació d'imatges projectades podem dir que el llenguatge audiovisual també és present en el nostre treball a l'aula.

Què entenem per llenguatge audiovisual.

El llenguatge audiovisual és una mediació que ha de ser per força comunicació amb imatges i tecnologies. Ens en servim en un ús sempre prèviament pensat o preparat d'alguna manera. En el treball de classe, és a dir, quan l'utilitzem com a eina didàctica, algú ha de seleccionar les imatges que es mostraran.

La comunicació mediada comparteix, en la seva construcció, les funcions dels altres llenguatges i en té necessitat per a existir. És una manera nova, diferent i espectacular de narrar, d'exposar o de definir a la vegada que ens mostra un món fictici però molt proper al real o real i molt proper al fictici, fa concret allò que en llenguatge verbal seria abstracte. Va directe a les emocions i dona significat d'una manera ostensiva.

Llegir i produir agafen una nova dimensió i continuen sent la columna vertebradora de tots els aprenentatges i per tant de les propostes didàctiques. El

llenguatge audiovisual ens fa més forta la idea de missatge, de receptor i d'emissor.

Encara que el document sigui real, volem dir que vulgui mostrar fets reals, sempre hi ha una mediació, la mirada del productor, que es fa molt patent si sabem llegir el missatge, el que mostra i el que no mostra. És veritat que la interpretació (lectura) de les imatges demana un nivell cultural que s'ha d'anar adquirint com sempre i en tots els llenguatges, de manera simultània.

Si algú pensa que el llenguatge audiovisual serveix per al relaxament dels mestres, està molt equivocadament o equivocada. Aquest llenguatge demana mestres també conscients d'allò que estan fent, preparats, creatius, potser més espontanis i més entregats a la interacció amb els infants. És la nostra opinió.

La projecció d'imatges fixes és una petita aproximació al llenguatge audiovisual, com un primer pas que modifica les variables més complexes: el ritme narratiu i la complexitat dels missatges audiovisuals.

Entenem que la selecció de la professora de música o de llengua en relació al material que presentarà als infants és crucial i pot suposar l'èxit d'una activitat.

El pas de separar alguns elements del llenguatge audiovisual fa la feina comunicativa més fàcil i permet que els nens i nenes puguin comprendre millor el contingut d'un missatge. La lectura és més entenedora.

La manera de fer a l'aula es situa com una peça clau durant tota l'educació primària.

Actualment la confluència dels llenguatges està present a vida quotidiana, fet que afavoreix l'aprenentatge de totes les habilitats d'una manera espontània. Els mitjans de comunicació s'hauran d'anar adonant del seu paper educatiu (o no) en la societat actual i des de l'escola, hem de mirar d'agafar el tren de l'actualitat per a aportar el desenvolupament de les estratègies i habilitats que els infants necessiten per valdre's en aquesta societat que els ha acollit. El treball sobre diversos llenguatges, en cooperació els uns amb els altres, els serà un bon aprenentatge.

La manera com es fan les coses agafa importància; podem treballar diverses llengües i llenguatges amb infants des de ben petits; però tot depèn dels materials que els posarem davant i de les proposicions d'actuar que els brindem. Si volem que les nenes i els nens desenvolupin les seves competències, si els demanem de ser espontanis, creatius i imaginatius, també a les classes haurem de fer ús d'una manera de fer que permeti l'ús creatiu dels llenguatges.

Per treballar la creativitat hem de pensar que és l'expressió lliure, sense constriccions dels sentiments que cada un té dins seu. Davant la dificultat de sentir sense saber com expressar hi ha l'observació d'allò que altres persones han fet, en podríem dir la tècnica. Hem de mirar que no ens sentim atrapats per la tècnica; però tampoc no podem subestimar-la ja que és la que ens dona la possibilitat de ser precisos en l'expressió. Cada llenguatge té la seva tecnologia que facilita la creativitat. En llengua, com ja hem comentat abans, caldrà considerar dos aspectes de la creativitat. a) La selecció de les paraules que fem

servir, com les combinem. b) La interpretació i expressió. En cada llenguatge caldrà considerar aspectes més tècnics i més expressius. En música la interpretació té molta importància i en audiovisuals, la tecnologia és primordial. L'art de l'ús dels llenguatges està en saber aprendre a utilitzar la tecnologia al mateix moment que la fem servir i créixer conjuntament en el domini del llenguatge i en la capacitat de fer-lo servir. Per això creiem que les mestres han d'aprendre viure cada situació d'aprenentatge com un moment integrador de coneixement i experiència on es creix per la reflexió, la recerca i l'argumentació.

A continuació s'expliquen unes activitats que són proposades per les Professores de la Facultat a futurs i futures mestres interessats en la situació multilingüe de les seves zones de treball. L'objectiu és l'orientació per a dur a terme activitats creatives i lúdiques amb la música. Si bé pensem que s'han de comentar propostes acabades, també creiem que han de ser modificables i, sobretot, els han d'agradar tant a les mestres com als infants. Proponem la recerca de noves respostes als estímuls que mostrem.

ACTIVITATS

PRIMERA ACTIVITAT: Dir les coses al ritme de la música: control dicció i pronunciació. Imaginar paraules i frases inspirades en la música i la imatge.

Aprenentatges possibles (objectius):

- . Pronunciar tot vocalitzant algunes paraules
- . Saber donar entonació adequada al significat
- . Experimentar el fet d'iniciar i acabar una producció verbal.
- . Desenvolupar la creativitat personal en l'expressió de les emocions.
- . Perdre la por al silenci.

Materials necessaris:

Cançons: el Colorado. El Rossinyol i el Geògraf. Tres melodies que hauran de ser variades, però que podem fer servir les que tinguem a mà o ens agradin a nosaltres.

Imatges: Podem fer servir un paisatge o qualsevol imatge que ens agradi.

Bossa bonica

Procediment per a la realització de l'activitat.

Consells per al bon funcionament:

Donarem temps per pensar cada acte escrit.

Convidarem amb paraules suaus i clares a expressar sentiments amb text

Recordarem que hi haurà resultats més propers si sabem relacionar amb imatges les nostres produccions.

Farem el treball primer amb una melodia, després amb l'altra i l'altra.

En acabar sempre va bé una reflexió personal sobre com hem viscut l'experiència sigui quina sigui l'edat dels i les aprenents.

És una activitat d'audició i producció de veu. Tonalitat, timbre i emoció a partir de l'expressió verbal. Intervé el llenguatge musical, verbal, corporal i visual.

Pas 1: Escoltarem una melodia i mirarem de seguir el ritme primer interiorment i després com ens surti, ens podem moure, per exemple.

Pas 2: Unirem el treball de música i llengua i imatge. Hi haurà una imatge projectada a la pantalla que ens servirà de base per a la imaginació. Continuarem sentint la música.

Pas 3: Aturem la música i el ritme: demanem de pensar una paraula. Escriure-la. (podem demanar ajuda si no sabem escriure-la en la llengua nova que estem treballant) . Continuem ballant al ritme de la melodia.

Pas 4: Aturem la música: Escrivim una frase. Fem com en el pas anterior.

Pas 5: (Haurem arreplegat totes les paraules en una bossa). Cada participant agafa una paraula de la bossa.

Pas 6: Posarem la música fluixet i anirem dient les paraules espontàniament amb l'èmfasi que ens sembla que necessiten. Cada u anirà agafant la paraula. També ho podem fer seguint el ritme amb el cos.

Pas 7: Un cop tothom ha dit la seva paraula els farem fer una anàlisi posterior de la seva participació: com ha anat el control de la pròpia intervenció. Perdre la por del silenci, com s'hi ha sentit?. Estar pendent de tot el grup, analitzarem les vegades que hem parlat abans del moment o més tard.... LA paraula com a element de significació en aquest cas lligada a la música, han entés bé tot el significat de les paraules? Com les han expressades?. La vocalització (pronunciació de cada fonema) com un element que dóna significació. El ritme de pronunciació també en dóna. Sentiments interns de cada u en seleccionar la paraula, experiències anteriors. Des de tots els llenguatges podem **expressar les nostres experiències**.

Repetir les accions amb les diferents melodies. Caldrà observar que cada melodia aporta noves emocions.

Anàlisi posterior de cada situació: Reflexionar sobre la importància de la música en les paraules que ens surten.

SEGONA ACTIVITAT: El diàleg. Sentir músiques de diferents ambients tot mirant una imatge a la pantalla. Inventar el diàleg entre els personatges.

Aprenentatges possibles (objectius): Els nens i nenes de poca edat hauran de viure i experimentar cada activitat; introduïrem reflexions a partir que ells ens preguntin sobre algunes temes formals.

. Descobrir que la forma de diàleg és senzilla, però cal comprendre bé com funciona per tal de produir-la correctament:

- fer atenció a les intervencions,
- allò que diu l'altre interlocutor,
- mirada pendent de l'altra persona,
- significat dels gestos,
- importància de l'entorn; parlem sobre temes que coneixem.
- La música ens facilita tots els **aspectes formals**. Els infants els viuen però no es paren a pensar-hi (funció metalíngüística); amb la música els donem més elements de reflexió.

. Comprendre que en el diàleg hi ha una alternança entre dues coses

- . Saber expressar-la corporalment i verbal una música amb diàleg.
- . Fer el lligam que hi ha estructures que són comunes a totes les llengües i llengüatges.

Materials necessaris:

Imatge:

- 1) nena i granotes . conte: Alba. Anne-Catherine de Boel

- 2) Dos infants que parlen . Conte:La Lola vol anar a la lluna. Mercè Arànega. Ed. Baula

- 3) Postal

Música: Qui té raó de KAvalevsky

Procediment per a la realització de l'activitat.

Consells per al bon funcionament:

Tots els participants han de veure bé la pantalla.

La mestra parlarà a poc a poc i mirant de fer entendre bé què vol demanar als infants.

Pas1: Imatge de la nena i les granotes. Imaginarem el diàleg entre els personatges segons la música que soni. Els deixem sentir la música mentre miren la imatge. Fer grups: cada grup inventa un diàleg de quatre frases. Mirar de ser sensibles a les diferències que es produeixen quan sona una música o una altra. Buscarem les paraules més adequades per cada expressió

Pas 2: HO llegeixen sobre la música. Caldrà que participin vocalitzant bé i mirant de donar l'entonació que fa falta per als sentiments que han imaginat.

Pas 3: Tots ens hem sentit a tots, debat sobre els sentiments que ens ha inspirat cada un dels diàlegs. Ens fixarem en el contingut del diàleg: què hi aporta cada u. Situació de tristesa i d'altres sentiments.

Pas 4: La mestra explica com és la música, l'alternança dels moviments que ens fan veure la forma de diàleg. Idea de missatge: contingut i forma, igual que la de la música. Havent fet aquestes reflexions, tornem a experimentar amb una altra música i imatge. Prenem consciència del funcionament d'una determinada estructura que comparteixen els llenguatges: el diàleg.

Pas 5: Imatge de dos infants que parlen. Fem com abans, senten la cançó amb una nova imatge. Veurem com en aquest cas la imatge marca també el diàleg i sobre tot la marquen els participants i la situació.

Pas 6: Ara, com abans, en petits grups o per parelles, pensen novament un diàleg que s'ha de produir amb vivesa, torns curts i ràpids.

Pas 7: Ens divertim escenificant els diàlegs que hem inventat tot recitant les paraules sobre la música.

Pas 8: Convidarem els infants a reproduir corporalment i amb els gestos necessaris els diàlegs inventats. Podran fer servir titelles de dit.

TERCERA ACTIVITAT: cantar i analitzar una cançó des la perspectiva del significat (entendre bé què vol dir) i de la música (estructures que hi surten, entonació i silencis). Aquesta cançó és com una narració de fets; però també té un caire de poesia. Haurem de veure amb els infants allò que els pugui sorprendre, els motivarem a preguntar.

Estrofa i tornada (la pluja)

**Ja plou, ja plou,
Poire Vallbé**

Ja plou, ja plou
El pollet no surt de l'ou
El gat diu ja n'hi ha prou

Ja plou, ja plou,
Ai quin enrenou..

Un paraigua m'he comprat
Un paraigua virolat
Ben mirat, quin xip xap
El sol vol treure el cap

Ja plou, ja plou
El pollet no surt de l'ou
El gat diu ja n'hi ha prou
Ja plou, ja plou,
Ai quin enrenou..

Tots els arbres s'han mullat
Tots els arbres s'han rentat
Ben mirat, quin xip xap
El sol vol treure el cap

Ja plou, ja plou
El pollet no surt de l'ou
El gat diu ja n'hi ha prou
Ja plou, ja plou,
Ai quin enrenou..

Mireu l'arc de St Martí
Au cargol ja pots sortir
Ben mirat, quin xip xap,
El sol vol treure el cap.

Ja plou, ja plou
El pollet no surt de l'ou
El gat diu ja n'hi ha prou
Ja plou, ja plou,
Ai quin enrenou

Aprentatges possibles (objectius):

Materials necessaris:

Imatge: Power point d'imatges que representen la cançó. Trobareu la cançó i les imatges relacionades a
Música:

Procediment per a la realització de l'activitat.

- **Seleccionar què treballarem. Cansarem els infants si aprofitem tot el que ens aporta aquesta cançó.**

Consells per al bon funcionament:

Molta cura de no abusar de les moltes activitats que poden sorgir. Més val que es quedin amb ganes de tornar a la cançó. Repetir els agrada; però fem-ho quan ens ho demanin.

Pas1: Passarem les imatges i preguntarem si comprenen alguna cosa: Ens parlaran segurament de la situació del gat i el pollet. Faran referència als seus coneixements del món i podran interpretar que passa alguna cosa entre ells. Mirarem de treure el màxim de significat de les imatges.

Pas 2: Cantarem la cançó estrofa per estrofa, assenyalarem les diferents imatges per recolzar la comprensió. Es comença per la tornada.

Pas 3: Demanarem si han entès alguna idea. Mirarem de construir entre tots tot el significat de la cançó. Mentre tant ells i elles pensaran en el vocabulari (veure els significats a l'anàlisi de continguts)

Pas 4: En el cas de treballar en una llengua estrangera a l'aula farem comparacions amb llengües conegudes. Ens servirem de llengua escrita: gat =chat; (veure la taula en els continguts). **Mirarem que els nens i nenes tinguin interès en buscar similituds i diferències** entre les paraules de llengües conegudes.

Pas 5: Donarem la lletra escrita i ensenyarem com sona la cançó, tot cantant molt a poc a poc i assegurant-nos que saben lligar els sons que senten amb els que canten.

Pas 6:Finalment posarem la música i mirarem de fer-los sentir segurs tot cantant amb les imatges.

Possibilitats d'anàlisi: Elements que poden sorgir. En aquest apartat hi posem totes les informacions que la mestra ha de tenir ja que si els infants demanen haurem de mirar de respondre. Si no surt en el debat, al menys sabem que tots els continguts hi eren. Ús.

Es tracta d'un text poètic. Pretén causar una impressió determinada en la persona que llegeix . No hi ha coherència de significat d'una frase a l'altra. La falta de coherència també es pot analitzar. El pollet no té res a veure amb la pluja: les altres dues estrofes sí.

L'anàlisi primera a fer amb nens i nenes és la del significat ja que donem molta importància a la comprensió:

A nivell de significació podríem dir:

El tema central del text és la pluja: coses que passen a causa de la pluja

Versos que es repeteixen:

Ja plou, ja plou
El pollet no surt de l'ou
El gat diu: ja n'hi ha prou!
Ja plou, ja plou,
Ai quin enrenou!..

Ben mirat, quin xip xap

El sol vol treure el cap

Es tracta d'un petit drama explicat de manera simpàtica. Les imatges ens ajuden a entendre millor aquesta idea (el gat, en posició d'espera impacient): Els gats s'alimenten d'altres animals més petits; els pollets igual que els ocells són un dels seus àpats preferits.... Està impacient i se li fa tard i, amés, es posa a ploure.... tot li va en contra. Pot ser, i tenim aquí una petita esperança, el gat a qui l'aigua no agrada gens, marxi abans que el pollet acabi de sortir i així el petitó es salvi....

Mentre tant, continuen passant coses: la gent i la natura continuen vivint.

Al final de cada estrofa la frase que es repeteix ve a traure importància a tot: Ben mirat és una expressió que ens diu que allò que posarem a continuació no val la pena. No val la pena que ens preocupem per res, ara plou, però el sol ja vol tornar a sortir i tot tornarà a ser com abans.

Els versos que no es repeteixen:

Un paraigua m'he comprat
Un paraigua virolat

Tots els arbres s'han mullat
Tots els arbres s'han rentat

Mireu l'arc de St Martí
Au cargol ja pots sortir

Tenen relació amb el tema de la pluja. Podem demanar el perquè de cada una de les frases a l'alumnat; la reflexió activarà més el seu cap que una explicació del mestre o mestra.

La pluja neteja l'atmosfera i les plantes respiren millor un cop netes

Els cargols surten després de la pluja per això si els avisem de l'Arc de Sant Martí, els animem a sortir.

Amb els infants més grans podem treballar la idea que la pluja és un fet que trenca la rutina i ens dóna a pensar i a viure sensacions una mica diferents per l'ambient que aporta; però que els drames continuen passant i la natura segueix el seu pas. Pensar en l'esperança: sempre torna a sortir el sol... Podem relacionar amb altres peces musicals que toquen aquest tema (suposo que n'hi ha...)

Cada una de les estrofes diferents, així com la que es va repetint, són seqüències que passen simultàniament mentre plou. La simultaneïtat és un dels trets que hem d'interpretar de manera molt diferent si parlem de llengua o si parlem de música: en el segon cas està ben vista i determina que un grup canta tot acoblant bé les veus, es pot percebre i sentir, viure; en llengua, en canvi, és comentada de manera lineal; però a nivell mental hem d'entendre que tot el que es diu, es verbalitza, està passant al mateix moment; és més abstracte. El concepte s'interpreta de maneres molt diferents.

Per tal de fer el significat més viscut, farem referència a la relació del text que analitzem amb els coneixements previs que té cada participant sobre els temes que surten; els infants poden opinar sobre com se senten davant la pluja: els agrada anar a buscar cargols? I mullar-se com els arbres? Tenen paraigua?

Com és?. Descriure un objecte i dibuixar-lo (segons les edats en que treballem; si són nois i noies grans poden descriure un objecte per escrit; és un bon exercici).

Ens fem preguntes:

- Per què no vol sortir el pollet?
- Què li passa al gat?
- Què hi té a veure la pluja?
- Cal un paraigua virolat? Fer reflexionar sobre el fet de que sigui virolat és una característica intranscendent pel que fa a la funció del paraigua.
- Com és que surt l'art de St. Martí?
- Què té a veure amb els cargols?
- I els arbres? Què representen en tota la cançó?

Una segona anàlisi fa referència al vocabulari

Vocabulari de pluja:

Ja plou. Verb ploure, impersonal: qui plou? Veure què passa en francès o en altres llengües amb aquest verb: Il pleut. It rains

Altres paraules lligades amb el significat:

Virolat = de molts colors. Normalment, qui compra coses virolades, és una persona jovial, alegre.

Enrenou: soroll, confusió.

Pollet: cria de la gallina. Diminutiu com a forma gramatical. Veure com en altres llengües no hi ha el diminutiu i es fa servir un altre adjectiu que acompanya la paraula.

Verbs: sortir, mullar, rentar, comprar, tot en formes passades.

Paraules que es poden comparar amb altres llengües:

imatge	català	castellà	francès	anglès
	Gat	gato	chat	
	Pollet	pollito	poussin	
	Plou	llueve	il pleut	
	Ou	huevo	oeuf	
	Diu	dice	dit	
	prou	suficiente	assez	
	paraigua	paraguas	parapluie	
	comprar	comprar	acheter	
	sortir	salir	sortir	
	virolat	coloreado	?	
	arbres	árboles	arbres	
	mullar	mojar	muiller	
	Arc de Sant Martí	Arco Iris	Arc en ciel	
	sol	sol	soleil	

Verb mullar, forma reflexiva em sentit impersonal: només per treballar si els alumnes són grans. "s'han mullat"

Una tercera anàlisi es referirà a les estructures que surten a la cançó i que podem fer servir de model o de punt de partida per exercitar la llengua:

Les repeticions estan plenes d'expressions, maneres de dir les coses una mica fixades, que sempre les diem igual. Van molt carregades de significat.

Ja n'hi ha prou

Ai quin enrenou! (el que es prepara!)

Ben mirat (el que ve a continuació no és massa important)

Quin xip xap! (quin mullader)

Treure el cap. (comença)

Au! (apa, va!)

Podem buscar situacions, més normals d'ús d'aquestes expressions.

Altres estructures.

Frase negativa: el pollet no surt de l'ou

Forma directa d'un diàleg. El gat diu: ja n'hi ha prou!

Manera de donar ànims o empenta: Au! Cargol, ja pots sortir

Frases afirmatives : tots els arbres s'han mullat // s'han rentat

També hi ha estructures musicals:

inici i final de frases musicals que lliguen amb estructures gramaticals.

Silencis ben marcats abans de l'estructura repetida

Repeticions: cada estrofa té una tonada repetida que també va relacionada amb la llengua

Activitats complementàries:

Podem dir aquestes frases tot aplicant altres formes: exemple, negació repetida; convertir les afirmacions en negacions i a l'inrevés...

Fer una escenificació amb les pròpies paraules. El gat es vol menjar el pollet. Podem fer un joc de persecució en el que els protagonistes siguin un gat i un pollet.

Representem situacions en les que han dit alguna vegada que ja n'hi ha prou o qualsevol de les altres expressions.

Joc de persecució: Tots en rotllana. El pollet és dins de la rotllana i el gat és fora. El gat vol entrar però tots protegim el pollet i no el deixem passar. Si ho aconseguim podem ajudar el pollet a sortir; però si l'atrapa, el gat passa a ser el poll i triem un altre nen o nena que fa de gat.

Representació de les accions indicades pels verbs.

Pensar i comentar com els verbs que hi ha al text es poden utilitzar en altres contextos. Comprar, què podem comprar? Que ens agrada comprar?

Mullar o mullar-nos? Què ens agrada més? Quines experiències en tenim? Parlar-ne.

Formes reflexives: m'he comprat (per a mi); s'han mullat (forma impersonal). Amb nois i noies més grans, en podem parlar o comparar si saben com funciona en altres llengües.

QUARTA ACTIVITAT: Escoltar música interpretada amb un instrument poc conegut dels infants.

Aprenentatges possibles (objectius):

- Experimentar noves sensacions i saber-ne parlar
- Adonar-se de com els altres llenguatges (i sobre tot el gest) ens ajuden a comprendre la música.

Materials necessaris:

Imatge: nena i granotes de l'activitat 2

Música:

Procediment per a la realització de l'activitat.

Consells per al bon funcionament:

Preparar abans els nois i noies per dir-los que han d'escoltar i sentir, viure la música.

Pas1: Comencem **tot sentint la cançó** interpretada amb arpa.

Pas 2: Petita conversa sobre les sensacions i emocions que a cada u li ha despertat aquest la sonoritat de la peça.

Pas 3: Davant la pissarra interactiva els demanarem de **confegir l'estructura de la cançó i representar-la gràficament.**

Pas 4: **La relacionaran amb altres estructures que ja coneixen**, en llengua també hi por haver expressions que facin la mateixa estructura.

Pas 5: Cantarem la cançó i la representarem.

Pas 6: Fer una creació musical o de text o també d'imatge. Buscar frases que vagin bé per a l'estructura de la cançó o també buscar imatges en el nostre entorn que podem fotografiar i que poden venir inspirades en allò que la cançó ens impulsa a pensar o senti.

CINQUENA ACTIVITAT: Recitar un conte encadenat i dir-lo en cors parlats.
Conte.

EL POLL I LA PUÇA

El poll i la puça passaven farina, tot passant, passant la feien fina, però....
El poll va caure al perol, la puça es vestí de dol.
Quan va estar ven endolada, va anar a fer una passejada.

Es va trobar la figuera.
Ai! Figueira, si tu ho sabies! De seguida et desfullaries!
Jo, desfullar-me? I perquè ho hauria de fer?
Doncs perquè el poll i jo passàvem farina, tot passant, passant la fèiem fina, però....
El poll ha caigut al perol i jo m'he vestit de dol.

En sentir això, la figuera va deixar caure totes les fulles.

Aleshores va passar el xai i, en veure la figuera sense cap fulla, li va dir:

- Què t'ha passat?
- Ai ! xai! si tu ho sabies! De seguida la pell et llevaries!
- I, per què me l'hauria de llevar jo la pell???
- Doncs perquè el poll i la puça passaven farina, tot passant, passant la feien fina, però....
- El poll ha caigut al perol i la puça s'ha vestit de dol i la figuera s'ha desfullat.

En sentir això, el xai es va llevar la pell.

Aleshores va passar el bou i, en veure el xai sense pell, li va dir:

- Què t'ha passat?
- Ai ! bou! si tu ho sabies! De seguida les banyes et tallaries!
- I, per què me l'hauria de tallar les banyes, si ho puc saber???
- Doncs perquè el poll i la puça passaven farina, tot passant, passant la feien fina, però....
- El poll ha caigut al perol i la puça s'ha vestit de dol, la figuera s'ha desfullat i jo la pell m'he llevat.

En sentir això, el bou es va tallar les banyes.

Aleshores el bou va passar per davant del forn de pa i el forner, en veure'l sense banyes, li va dir:

- Què t'ha passat?
- Ai ! forner! si tu ho sabies! De seguida t'enfornaries!
- I, per què me l'hauria de d'enfornar, si ho puc saber???
- Doncs perquè el poll i la puça passaven farina, tot passant, passant la feien fina, però....
- El poll ha caigut al perol i la puça s'ha vestit de dol, la figuera s'ha desfullat, el xai la pell s'ha llevat i jo m'he tallat les banyes.

En sentir això, el forner es va ficar dins el forn.

Aleshores el pagès va passar per davant del forn de pa i en veure el forner dins al forn, li va dir:

- Que fas dins al forn? Què t'ha passat?
- Ai ! pagès! si tu ho sabies! De seguida de seguida de terra et colgaries!
- I, per què me l'hauria de colgar de terra, si ho puc saber???
- Doncs perquè el poll i la puça passaven farina, tot passant, passant la feien fina, però....
- El poll ha caigut al perol i la puça s'ha vestit de dol, la figuera s'ha desfullat, el xai la pell s'ha llevat, el bou s'ha tallat les banyes i jo m'he ficat dins al forn.

En sentir això, pagès es va colgar de terra.

A la vora hi havia una font de la que rajava sempre aigua molt fresca. La font li va dir al pagès:

- Què t'ha passat?
- Ai ! font! si tu ho sabies! De seguida de seguida t'eixugaries!
- I, per què me l'hauria d'eixugar, si ho puc saber???
- Doncs perquè el poll i la puça passaven farina, tot passant, passant la feien fina, però....
- El poll ha caigut al perol i la puça s'ha vestit de dol, la figuera s'ha desfullat, el xai la pell s'ha llevat, el bou s'ha tallat les banyes, el forner s'ha ficat dins al forn i jo m'he colgat de terra.

En sentir això, la font es va eixugar.

La mare de la Margarida la donar dos càntirs i li va demanar que anés a buscar aigua a la font. En arribar-hi i veure que era seca, la nena li va dir:

- Què t'ha passat?
- Ai ! nena! si tu ho sabies! De seguida de seguida els càntirs trencaries!
- I, per què els hauria de trencar, si ho puc saber???
- Doncs perquè el poll i la puça passaven farina, tot passant, passant la feien fina, però....
- El poll ha caigut al perol i la puça s'ha vestit de dol, la figuera s'ha desfullat, el xai la pell s'ha llevat, el bou s'ha tallat les banyes, el forner s'ha ficat dins al forn, el pagès s'ha colgat de terra i jo m'he eixugat.

En sentir això, la nena va trencar els càntirs.

En arribar a casa sense l'aigua i els càntirs trencats, la mare li va dir:

- Què t'ha passat?

I la nena va contestar:

Doncs que he trencat els càntirs perquè

- * la font s'ha eixugat i la font s'ha eixugat perquè
- * el pagès de terra s'ha colgat i el pagès de terra s'ha colgat perquè
- * el forner s'ha ficat dins al forn i el forner s'ha ficat dins al forn perquè
- * el bou les banyes s'ha tallat i el bou s'ha tallat les banyes perquè
- * el xai la pell s'ha llevat i el xai s'ha llevat la pell perquè
- * la figuera s'ha desfullat i la figuera s'ha desfullat perquè
- * perquè el poll i la puça passaven farina, tot passant, passant la feien fina, però....

El poll ha caigut al perol i la puça s'ha vestit de dol.

Aleshores la mare li va dir: Molt bé noia!

Aprentatges possibles (objectius):

- Aprendre a partir de la repetició: millorar la pronúncia, la fluïdesa i la decisió.
- Saber produir frases com si sabéssim parlar la llengua d'estudi.

Materials necessaris:

Imatge: conte de La Galera: El poll i la puça

Música: Les veus dels infants.

Procediment per a la realització de l'activitat.

Consells per al bon funcionament:

Tots els i les participants han de veure bé la pantalla i han d'estar disposats a passar-s'ho bé amb un joc de llengua. Haurem escanejat el conte i el projectarem.

Pas1: Posarem la portada del conte projectada. Faran deduccions i intuïcions sobre què deu passar en el conte. Com que costa d'encertar, els farem preguntes: què veiem a la portada? (una noia amb els càntrics trencats a les mans).

Pas 2: Explicarem el conte. La mestra anirà llegint el que passa a cada imatge tot exagerant una mica l'entonació. Els farà preguntes per tal que descobreixin el significat d'una frase que no té tampoc massa sentit; però l'acaba tenint per associació d'idees.

Pas 3: Els infants reciten el text acompanyats d'elles imatges i de la professora. Han de vocalitzar bé.

Pas 4: Representem: fem grups i cada grup és un animal o objecte diferent. Passem les imatges i cada grup "llegeix la seva" en cor parlat amb el grup. Els resulta molt divertit.

A tall de conclusions comentarem el següent:

Relació cultura llenguatges..

Cap llenguatge es aliè a l'altre ni a la cultura a el fa predominant.

Podem jugar amb música africana, textos, etc i veurem que ens ho passem molt bé i aprenem sobre els altres i sobre nosaltres mateixos.

La cultura d'un poble ve marcada per costums antics que ens han de servir però ara mateix les societats es globalitzen, els costums canvien i la gent jove assisteix a un canvi cultural important que té com a base el multilingüisme, la convivència de cultures molt diferents i el desenvolupament del llenguatge audiovisual com a producte acabat basat en molts altres llenguatges.

La confluència entre tot tipus de llengües i llenguatges ens ajuda a treballar diferents aspectes com ara:

Estructures

Formes

Tècniques

Domini del llenguatge amb indiferència de la llengua que es treballi.

Respecte per totes les llengües, no predomina una sobre l'altra.

Formació personal: en valorar allò que no ens pertany, ens tornem més democràtics i entenem els drets dels altres.

Podem estudiar aspectes com:

Què aporta la cançó al domini de la llengua:

Vocabulari, maneres de dir, ritme, articulació, fluïdesa, aprenentatge memorístic, repetició,

Col·locació de la veu; el cos ens funció de la dicció

De vegades falta coherència en el significat de l'expressió verbal, però és divertit cantant; reflexionar sobre aquest fet és anar a al recerca del significat. La cançó ens permet de parlar-ne i decidir que ens agrada per altres motius diferents al significat.

Caldrà buscar cançons que siguin de vocabulari modern per comparar amb l'antic. Això ens permetrà de trobar diferències lingüístiques que els nois i noies per si sols no buscarien i potser els costaria de trobar.

Entre llengua i música trobem elements amb certes diferències:

Harmonia i simultaneïtat són paraules que no tenen el mateix sentit quan les fem servir en llengua o en música. L'harmonia té a veure amb la melodia i amb la sonoritat que es dona a les veus. En llengua té a veure amb el sentit total del text i la seva composició.

La simultaneïtat en llengua té a veure amb el significat i ha de quedar ben especificada per les paraules que es fan servir. En música la simultaneïtat de les veus és quelcom de magnífic quan es produeix mentre que en llengua si parléssim tots a l'hora no ens entendríem de res.

Significat concret de les paraules en relació a la representació del món. Cada paraula té un significat que en el total de l'expressió pot ser modificat per la força il·locutiva del parlant o de la situació mateixa. La música actua més directament en el camp de les emocions. Es pot no entendre res i gaudir de la música.

A Infantil i a Primària la combinació dels llenguatges visual i plàstic, musical i verbal ens aporten riquesa en l'expressió, elements importants de comprensió i ens faciliten el domini de les eines d'ús. L'anàlisi de diferències i similituds forma part de l'avaluació i de l'evolució personal.

Les escoles que s'ho vulguin plantejar com una proposta de treball seran valentes, partiran a una recerca sovint poc considerada; però a la llarga estaran segures d'haver participat a un canvi de manera de fer al qual estem abocats tot i que no sabem com s'haurà de fer.

ⁱ L'any 2004 es va dur a terme una primera experiència amb alumnes de pràctiques que feien català a nens i nenes de 3 a 5 anys a l'escola Virginia Woolf de Montpellier. Tenien unes titelles que utilitzaven per fixar la parla amb un personatge que no fossin elles mateixes. Una tarda una de les futures mestres es va posar a la porta i demanava els infants que entressin sense fer soroll amb un gest de silenci i els deis:

- Sssst! No feu soroll que els titelles dormen i els podríeu despertar.

Una nena va entrar a la classe (4 anys) i li va dir: t

- Tu est en train de dire que il faut entrer doucement parce que les poupées dorment et on pourrait les réveiller, n'est-ce pas? Ella va contestar que sí, que ho havia entès molt bé.

La nena es va posar al seu costat i la imitava en els gestos però deia en francès als seus companys i companyes allò que la Maria deia en català:

- Sssst! Il ne faut pas faire du bruit.... on va réveiller les poupées!! (i ho deia amb la mateixa entonació...)